

Prijedlozi i mišljenja Građanske inicijative Volim Prtlog

o

Nacrtu prijedloga Krajobrazne osnove južnog priobalja Grada Labina (savjetovanje s javnošću)

Datum dostavljanja: 29.11.2018.

U izlaganju primjedbi i prijedloga koristile su se sljedeće oznake i nazivi:

- za Nacrt studije Krajobrazna osnova Grada Labina koristi se naziv: Studija
- citati iz studije navedeni su kosim slovima
- citati ostalih autora navedeni su kosim slovima uz navođenje izvora
- broj stranice citata navodi se prema stranici PDF-a
- primjedbe i prijedlozi označeni su brojevima

1.Naručilj studije (str.2)

S obzirom na to da je na temelju Proračuna Grada Labina za 2018. vidljivo da je Studija plaćena kapitalnim donacijama (ili će to tek biti) kao naručilja studije potrebno je navesti i onoga (društvo/institucija/organizacija/pojedinac...) tko je studiju platio jer on je također naručilj studije.

2. Izrađivač studije

Na 3.str. Studije navedeno je da je njezin izrađivač OIKON d.o.o.

Na temelju objave rezultata javnog poziva Grada Labina vidljivo je da studija ima dva izrađivača – OIKON D.O.O i IGH d.d, a i članovi IGH stručnog tima navedeni su na 3.str. Studije. Potrebno upotpuniti dio koji govori o izrađivaču Studije te priloge. Potrebno je naznačiti koji je izrađivač autor kojeg dijela Studije.

http://www.labin.hr/krajobrazna-osnova-ispunite-anketu?fbclid=IwAR2KvHG4zC-Z1D4anvln4ryx9xW41xMGRCdWtYEWcV2O30fpeIIB_yNu_A8 (24.11.2018.)

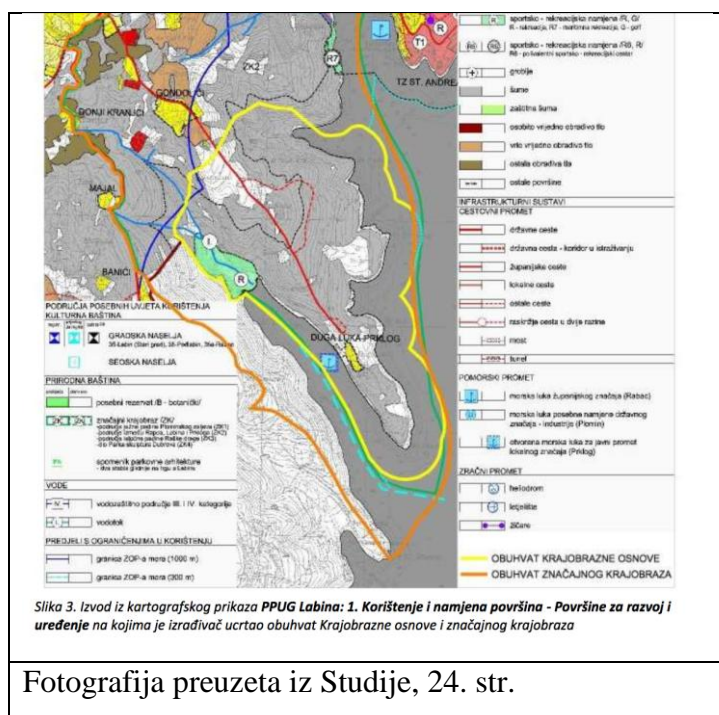
3. Područje obuhvata Studije i prostorno-planska dokumentacija

3.1. Područje obuhvata značajnog krajobraza:

Na 3. str. Studije navedeno je da je njezin predmet:

Krajobrazna osnova južnog priobalja Grada Labina – Stručna podloga za izradu Prostornih planova na području značajnog krajobraza Rabac-Labin-Prtlag.

Na slici 3. koja se nalazi na 24. str. Studije vidljivo je da područje obuhvata Krajobrazne osnove južnog priobalja Grada Labina ne uključuje prostor značajnog krajobraza koji ide prema Starom gradu Labinu pa s obzirom na to ona ne može poslužiti kao zamjena za sve krajobrazne podloge za prostorne planove ili zahvate u prostoru na području cijelog značajnog krajobraza, a niti kao zamjena za druge potrebne studije. Može eventualno poslužiti kao literatura koja se dopunjavati novim saznanjima o prostoru, posebice zato što smatramo da nisu dovoljno stručno (znanstveno) istražene prirodne i kulturne vrijednosti prostora, tj. da ima previše nepoznanica o prostoru.



Fotografija preuzeta iz Studije, 24. str.

3.2. Područje obuhvata veće od obuhvata prema Odlukama o izradi UPU TRP PRTLLOG 1 i 2

Citira se prema 13. str. Studije:

Budući da su nove turističke zone TRP Prtlog 1 i TRP Prtlog 2 planirane na području značajnog krajobraza Rabac – Labin – Prtlog citiranim odlukama utvrđena je obveza izrade Krajobrazne osnove kao stručne podloge za izradu tih prostornih planova kojom će se dati mjere zaštite utvrditi mogućnosti planiranja određenih zahvata u prostoru značajnog krajobraza.

Pozitivno je što Studija nastoji analizirati i opisati širi prostor, jer se prostor ne može promatrati samo izolirano, a i nalazi se u blizini registrirane ekološke mreže Natura 2000 (Uvala Remac), ali na temelju navedenog citata (*tih prostornih planova*) razvidno je da Studija ne može vrijediti kao podloga za sve prostorne planove, urbanističke planove ili veće zahvate u prostoru (npr. pješačko-biciklistička staza) cijelog obuhvata Studije, a i na temelju toga jer se u Studiji definira njezin primarni cilj. Može eventualno poslužiti kao literatura koja se će dopunjavati novim saznanjima o prostoru, posebice zato što smatramo da nisu dovoljno stručno (znanstveno) istražene prirodne i kulturne vrijednosti prostora, tj. da ima previše nepoznanica o prostoru.

Smatramo da Krajobrazna osnova nije u potpunosti mogla popisati, opisati i vrednovati sve specifične vrijednosti prostora, zato što nedostaju novija znanstvena i stručna istraživanja o prirodnim i kulturnim vrijednostima prostora. Iz popisa literature Studije također je vidljivo da nema novijih znanstvenih i stručnih istraživanja o konkretnom prostoru – područje značajnog krajobraza. Smatramo da Bioportal, kao i ostale baze podataka, ne mogu u potpunosti popisati sve specifičnosti prostora jer ako nije bilo istraživanja o prostoru nije moglo biti ni u potpunosti prijavljeno i evidentirano. Slična problematika javlja se i s kulturnim dobrima. A uz sve to, ne postoji plan upravljanja zaštićenim prostorom.

Također, smatramo da Krajobrazna osnova ne može poslužiti kao zamjena za sve ostale stručne Studije.

Navedeno će se detaljnije objasniti u nekim sljedećim točkama.

4. Utjecaji na okoliš - Krajobrazna osnova ne može biti zamjena za ostale potrebne dokumente

4.1. Prostorni plan uređenja Grada Labina u članku 25. (Službene novine Grada Labina broj 15/04, 4/05, 17/07, 9/11 i 1/12), na kojem se temelji ova Studija, za navedena područja potrebna je procjena utjecaja na okoliš..

4.2. Područje obuhvata nalazi se unutar ZOP-a i unutar značajnog krajobraza

4.3. U studiji se ne analizira more i njegova bioraznolikost. Uglavnom se analizira priobalje koje nije u potpunosti obuhvaćeno, a smatramo da nisu u potpunosti, iz prije navedenih razloga, popisane, opisane i vrednovane specifičnosti ni analiziranog prostora.

More se promatra u potpunosti izolirano od kopna što će biti dodatno objašnjeno u sljedećim točkama.

Studija, za što navodi da je obuhvat analize, u morskom dijelu u Uvali Prtlog ograničava se samo na područje Grada Labina. Polovica Uvale Prtlog, u morskom dijelu, upravno-administrativno pripada Općini Raša. Međutim, smatramo da utjecaj na ekosustav ne poznaje administrativne granice, a i dio koji pripada Općini Raša u kopnenom i morskom dijelu nosi status značajnog krajobraza. Obuhvat značajnog krajobraza vidljiv je na slici 3. koja se nalazi na 24. str. Studije.

Studija nedovoljno naglašava potrebu zaštite mora i njegove bioraznolikosti, a riječ je o ekološki osjetljivom i čistom moru, o zatvorenoj uvali sa slabim strujanjima. Potrebno je osigurati zaštitu mora prema hrvatskim i međunarodnim zakonima te konvencijama koje RH potpisuje.

4.4. Citira se prema Zakonu o zaštiti prirode NN (80/2013) vezano za ocjenu prihvatljivosti zahvata:

članak 29., stavak 2:

Upravno tijelo provodi Prethodnu ocjenu i Glavnu ocjenu za zahvate:

– za koje upravno tijelo provodi postupak procjene utjecaja na okoliš ili postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš prema posebnom propisu kojim se uređuje zaštita okoliša,

– na zaštićenom području u kategoriji regionalnog parka, značajnog krajobraza, park-šume, spomenika prirode i spomenika parkovne arhitekture,

– na području koje nije ujedno i zaštićeno područje, osim za zahvate iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka.

4.5. S obzirom na to da područje uključuje i ekološku mrežu Natura 2000, na temelju Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 003/2017), potrebno je provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš.

4.6. Ni studija, ni procjena, ni ocjena utjecaja na okoliš ne može adekvatno procijeniti utjecaj na okoliš ako se ne zna početna točka (prirodne i kulturne vrijednosti) koje Krajobrazna osnova ne može u potpunosti popisati, opisati i vrednovati.

5.7. Za prostor ne postoji plan upravljanja zaštićenim područjem.

Citira se članak 13., stavak 2 Zakona o zaštiti prirode (NN 080/2013):

Jedinice područne (regionalne) samouprave dužne su u skladu s ovim Zakonom, Strategijom i dokumentima prostornog uređenja:

- skrbiti se o očuvanju bioraznolikosti i georaznolikosti na svome području,*
- osiguravati uvjete za zaštitu i očuvanje vrsta, staništa te stanišnih tipova,*
- proglašavati i ukidati zaštitu područja iz svoje nadležnosti,*
- osiguravati uvjete za zaštitu i očuvanje zaštićenih područja i područja ekološke mreže iz svoje nadležnosti,*
- sudjelovati u postupku proglašavanja zaštićenih područja koje proglašava Vlada ili Hrvatski sabor,*
- sudjelovati u izradi planova upravljanja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže iz svoje nadležnosti,*
- skrbiti se o promicanju zaštite prirode te poticati rad strukovnih i drugih udruga čija djelatnost ima za cilj zaštitu prirode,*
- pratiti stanje očuvanosti prirode (monitoring) te o stanju očuvanosti podnositi izvješća Ministarstvu i Zavodu,*
- voditi evidenciju o podacima važnim za zaštitu prirode,*

– izvješćivati javnost o stanju prirode na svom području i o poduzetim mjerama radi njezine zaštite i očuvanja,

– pružati stručnu i drugu pomoć tijelima lokalne samouprave u zaštiti prirode na njihovu području,

– obavljati i druge poslove propisane ovim Zakonom i na temelju njega donesenim propisima.

5. Bioraznolikost mora nije dovoljno navedena ni vrednovana u Studiji

Kao što je već prije djelomično naznačeno, smatramo da bioraznolikost mora nije dovoljno popisana i opisana, a Studija na 34. str. navodi da je područje njezina obuhvata u morskom dijelu 177.69 ha. Smatramo da Studija nije to mogla ni učiniti s obzirom na to da nisu provedena prethodna znanstvena i stručna istraživanja bioraznolikosti prostora pa time stanišni tipovi nisu mogli ni biti evidentirani u bazama podataka, a time ni u potpunosti vrednovani.

Tablica 10. Ocjene značaja pojedinog područja za očuvanje bioraznolikosti

NKS Naziv	NKS kod	Zbroj kriterija	Ocjena
Kamenjarski pašnjaci i suhi travnjaci eu- i stenomediterana	C.3.6.1.	8	5
Supralitoralni šljunci i kamenje	F.3.2	8	5
Površine stjenovitih obala pod halofitima / Supralitoralni šljunci i kamenje	F.4.1./F.3.2.	7	5
Travnjaci vlasastog zmijka	C.3.5.3.	6	4
Stjenovita morska obala	F.4.	6	4
Površine stjenovitih obala pod halofitima	F.4.1.	6	4
Infralitoralni sitni pijesci s više ili manje mulja	G.3.2.	6	4
Primorske, termofilne šume i šikare medunca	E.3.5.	5	3
Primorske, termofilne šume i šikare medunca / Mješovite, rjeđe čiste vazdazelene šume i makija crnike ili oštrike	E.3.5./E.8.1.	5	3
Mješovite, rjeđe čiste vazdazelene šume i makija crnike ili oštrike	E.8.1.	5	3
Bušici	D.3.4.	4	3
Mješovite, rjeđe čiste vazdazelene šume i makija crnike ili oštrike / Primorske, termofilne šume i šikare medunca	E.8.1./E.3.5.	4 (?)	3
Mezofilne livade Srednje Europe	C.2.3.	1	2
Nasadi četinjača	E.9.2.	1	2
Mozaići kultiviranih površina	I.2.1.	1	2
Maslinici	I.5.2	1	2
Ruderalne zajednice kontinentalnih krajeva / Travnjaci, cretovi i visoke zeleni	I.1.4./C	1	2
Ruderalne zajednice kontinentalnih krajeva / Šikare	I.1.4./D	1	2
Izgrađena i industrijska staništa	J.	0	0
Infrastrukturne površine	J.4.4	0	0

S druge strane, treba imati na umu da s aspekta bioraznolikosti, svaki stanišni tip ima svoju ulogu u očuvanju bioraznolikosti te bi svakako trebalo održati što veću raznolikost do-/prirodnih stanišnih tipova na području obuhvata, što uključuje održavanje i/ili poboljšanje stanja postojećih stanišnih tipova.

Slika preuzeta iz Studije, str. 102.

Također, (u tablici 10. Studije) nije vrednovan ni prirodni sliv voda koji zajedno s morem čini prirodno uravnotežen ekosustav, a u obzir su uzete infrastrukturne površine. Na 37. str. Studije navodi se da je riječ o *prava riječna dolina*.

Citira se prema 47. str. Studije:

Uvala Prtlog je izdužena te je samim time zaštićena od okolnog mora, tj. struje u samoj uvali su slabe te dozvoljavaju taloženje finih čestica sedimenta, poglavito o njenom najdubljem, sjeverozapadnom dijelu. Na tom dijelu u more utječe potok sezonskog karaktera, koji donosi nutrijente i čestice sedimenta. Nutrijenti koji dopijuju u more tim putem omogućavaju razvoj fitoplanktona o kojemu, indirektno, ovisi cijela hranidbena mreža. Donos sedimenta je iznimne važnosti za očuvanje ovoga staništa, kako ne bi došlo do nestanka same podloge, tj. mulja sa morskog dna. Struje, koliko god slabe, konstantno odnose sediment te ga je potrebno nadomjestiti, prvenstvenom donosom čestica iz potoka. Ta dva procesa su u prirodnoj ravnoteži. Upravo zbog slabe protočnosti u uvali, bitno je očuvati prozirnost mora u širem području zaljeva, tj. ne pojačavati antropogene utjecaje koje bi mogle utjecati na povećanje eutrofikacije i/ili sedimentacije. Neki od procesa koji mogu dovesti do takvih negativnih utjecaja su onečišćenje potoka, radovi i izgradnja, ispusti i sl.

U tablici nije naveden ni stanišni tip F.1.1. Površine slanih, plitkih muljevutih močvara pod halofitima, zatim G.2.1. i G.3.2 koji se navode na 47. str. Studije.

A što se tiče kopnenih staništa, ne spominje se ni hrast crnika, hrast medunac, a ni crnogorične šume koje se spominju u Studiji što će biti prikazano u sljedećim točkama.

6 . Površina značajnog krajobraza

Podatci navedeni u Studiji razlikuju se s podacima na Bioportalu.

Na 32. str. Studije navodi se da površina značajnog krajobraza iznosi 1286,31 ha, a Bioportal 1346.52.

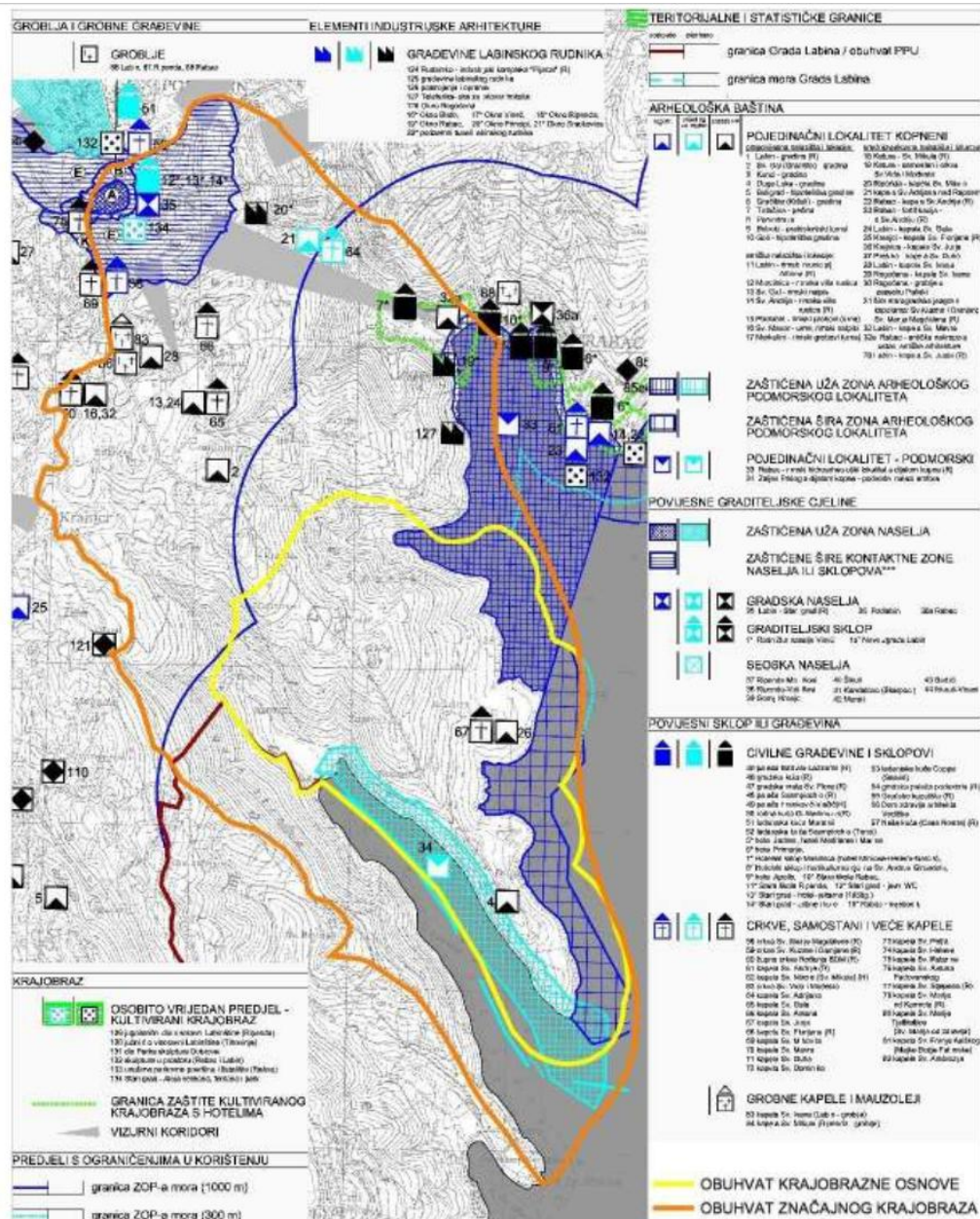
7. Kulturno-povijesna obilježja

U studiji se na 52. str. navode takva obilježja prostora, ali pokazuje se i njihova neistraženost. S obzirom na to da se kao prijedlog za upis u Registar nepokretnih kulturnih dobara navodi Zaljev Prtllog s pripadajućim dijelom kopna, pretpostavljamo da se to odnosi i na dio koji pripada i Općini Raša s obzirom na to da postoje naznake u povijesnim izvorima da se i tamo nalaze potencijalna arheološka nalazišta.

U istraživanja i zaštitu potrebno je uključiti i zonu do Uvale Remac s obzirom na to da prema Prostornom planu uređenja Grada Labina postoji i ta ucrtana zona.

Sika 21. pokazuje da je područje zapravo i šire od Uvale Remac i prema Rapcu, a i Izvadak iz Registra - Rabac, podmorske arheološke zone – pokazuje da područje nije sustavno istraženo.

U Prostorni plan uređenja Grada Labina nije upisana vapnenica koja se nalazi na 146. str. Studije (slika 9), a ni Prostorni plan Grada Labina, a ni Studija ne popisuju malu luku za transport boksita.



Slika 21. Izvod iz kartografskog prikaza PPUG Labina: 3.A. Područja posebnih uvjeta korištenja – Graditeljska baština na kojima je izrađivač ucrtao obuhvat Krajobrazne osnove i značajnog krajobraza

Slika je preuzeta iz Studije, str. 54.

8. Natura Histrica

Citira se s internetskih stranica Nature Histrice:

<http://www.natura-histrica.hr/hr/zasticena-podrucja> (28.11.2018.)

Godina proglašenja – 1973.

Akt o proglašenju – Rješenje Republičkog Zavoda za zaštitu prirode br.Up/I 27/1973.

Površina (ha): 1346,52

Grad – Labin

Prirodni fenomen: Područje između Labina, Rapca i uvakle Prklog karakterizira bogatsvo raznolikih i vrlo vrijednih osobina. Obalnu zonu odlikuju slikovite uvale Rabac i uvala Prklog. Obje su nastavci potočnih dolina koje počinju na labinskom platou i teku raznolikom serijom tercijalnih slojeva. Na mjestima gdje su u ovoj flišnoj seriji i vapnenci (npr. uz cestu za Rabac), javljaju se geomorfološki zanimljive kanjonske denudacione forme.

*Vegetacija ovog područja također je neobično značajna. Posebno se to odnosi na obalni pojas između Rabačke uvale i rta Sv. Jurja. Malo gdje duž naše obale možemo naći tako lijepe i bogate satojine crnike (*Quercus ilex*) kao ovdje, a dopunjuju ih i značajne površine borovih šuma i travnjačkih površina. U priobalnom području (rt Sv. Marina) nailazimo na rijetke i zanimljive biljne zajednice (*Narcisso-Asphodeletum microcarpi*). U kanjonima dolaze neke ugrožene biljne vrste (*Adiantum capillus-veneris*).*

Na 135. stranici Studije kao smjernica pod 40. navodi se:

U suradnji s Javnom ustanovom za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Istarske županije – JU Natura Histrica planirati edukaciju posjetitelja o vrijednosti i ugroženosti pješćanih i muljevitih obala.

Na rubnici pored te 40. točke navodi se: *Plan upravljanja zaštićenim područjem.*

Na temelju toga zaključujemo da Studija priznaje da takav Plan dosad ne postoji.

Uspoređujući opis iz Akta o proglašenju, koji se jedino nalazi na internetskim stranica Nature Histrica, zaključujemo da ni Natura Histrica ne poznaje podatak o pješćanoj i muljevitoj obali u Prtlogu koju navodi Studija, a isticana je i u objašnjenjima peticije *Zaustavimo devastaciju i degradaciju Prtloga* koju je provodila Građanska inicijativa Volim Prtlog. Na temelju toga, također, može se pretpostaviti da nije bilo dodatnog istraživanja prostora pa da takve podatke Natura Histrica ne može ni imati.

Također, smatramo da postoje uvjeti za proširivanje ekološke mreže Natura 2000 od Uvale Remac do Uvale Prtlog i da treba provesti takva istraživanja i da educiranje posjetitelja o

vrijednosti i ugroženosti pješčanih i muljevitih obala neće biti dovoljno, iako bitno unutar jednog dijela – plana upravljanja ekološkom mrežom Natura 2000.

9. Kopnena staništa, biljni i životinjski svijet

9.1. Na 100 str. Studije, između ostalog, navodi se da su za vrednovanje područja *korišteni svi dostupni podatci, dosadašnja istraživanja te podloge o flori i fauni.*

Smatramo da takvih znanstvenih (stručnih) istraživanja u novije vrijeme na konkretnom prostoru nije bilo što je vidljivo i iz popisa literature Studije.

Studija može navesti samo podatke koji su evidentirane u bazama podataka te prostorno-planskoj dokumentaciji o navedenom prostoru, na čiju nepotpunost često upućujemo i to u smislu prirodnih i kulturnih vrijednosti.

Smatramo da Studija nije mogla u potpunosti vlastitim istraživanjima dopuniti nedostatak podataka o prostoru, provjeriti Crvene knjige ugroženih vrsta Republike Hrvatske i Nacionalnu klasifikaciju staništa, ali smatramo da je mogla prema Uredbi o ekološkoj mreži dobiti naznake za uključivanje prostora u ekološku mrežu Natura 2000 jer i sama priznaje ugroženost i vrijednost nekih staništa koji se nalaze na analiziranom prostoru.

9.2 Navodi se iz Akta o proglašenju prostora rezervatom prirodnih predjela (1973.), danas značajni krajobraz, koji se citira i na 32. str. Studije:

U priobalnom području (rt Sv. Marina) nailazimo na rijetke i zanimljive biljne zajednice (Narcisso-Asphodeletum microcarpi).

Citira se prema članku:

Šegulja, Nedeljka *Prilog poznavanju kamenjarske vegetacije u Istri*, Institut za botaniku, 1969., str. 369.

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwjH otqg4vfeAhXBxIsKHSZ5ABsQFjAAegQICRAC&url=https%3A%2F%2Fhrcak.srce.hr%2Ffile%2F228827&usg=AOvVaw39GP1HTYtej6e7nM1LzheQ> (28.11.2018.)

*Na temelju dosadašnjih istraživanja karakterističnim vrstama mogu se smatrati *Narcissus tazetta*, *Asphodelus microcarpus* i *Orchis papilionacea*. Prve dvije posebno se ističu obilnom nazočnošću, pa sam asocijaciju po njima nazvala *Narcisso-Asphodeletum microcarpi*.*

*Ova zajednica najljepše je razvijena u proljeće (u travnju i svibnju) kad su, uz ostale biljke, u punom cvatu naročito vrste *Narcissus tazetta*, *Asphodelus microcarpus* i *Orchis papilionacea*.*

Studija ne popisuje navedenu vrstu – *Narcissus tazetta* kao vrstu koja raste i u Prtlogu, a smatramo da je to bilo potrebno barem zbog mogućnosti proširivanja Akta o proglašenju.

Naše su pretpostavke da navedena vrsta raste i u Prtlogu i to baš u vrijeme kada su provedena terenska istraživanja za Krajobraznu osnovu. O vremenu istraživanja terena zaključili smo na temelju vremena objave rezultata Grada Labina o izrađivačima Studije, na temelju pristupa stranicama iz popisa literature Studije te na temelju ciklama koje su prikazane na 146. str. Studije, slika 9.



Izvor fotografije: Facebook stranica Volim Prtlog

Nipošto ne želimo umanjiti stručnost istražitelja terena, već naglasiti da je Krajobrazna osnova kao svoje početno stanje imala previše nepoznanica o prostoru upravo zbog

nedostatka znanstvenog (stručnog) istraživanja prostora i nedovoljnog broja evidentiranih informacija. Na temelju toga zaključujemo da nije ni mogla provjeriti Crvene knjige ugroženih vrsta Republike Hrvatske i Nacionalnu klasifikaciju staništa, a i istraživanja terena su bila provedena u samo jedno godišnje doba.

A istraživanje je dodatno moglo otežati i, citira se prema 91. str. Studije: *S obzirom da na nivou RH i/ili njezinih pojedinih regija nisu izrađene tipološke klasifikacije krajobrazu, u okviru ovog projekta na općoj razini su utvrđene karakteristike krajobrazu šireg prostornog konteksta.*

Na str. 135, točka 42., navodi se da je potrebno izraditi Stručnu podlogu valorizacije vegetacije, na temelju čega se zaključuje da ona nije provedena.

10. Participativni i integralni model prostornog planiranja

Smatramo da je participativni model i integralni model Prostornog planiranja izrazito važan za održivi razvoj lokalne zajednice.

Citira se iz doktorske disertacije koja je obranjena na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, 2012. godine:

Dumbović Bilušić, Biserka: *Krajolik kao kulturno naslijeđe : metode prepoznavanja, vrjednovanja i zaštite kulturnih krajolika Hrvatske*, Ministarstvo kulture RH, Zagreb, 2015.

<https://www.min-kulture.hr/userdocsimages/NAJNOVIJE%20NOVOSTI/DEB%202015/KRAJOLICI.pdf>

(24.11.2018.)

Metode tipološkog razvrstavanja i ocjene karaktera krajolika istraživački su alat sa svrhom održivog prostornog planiranja. Pomažu boljem razumijevanju prostora, od pojedinačnih vrijednosti kulturnog i prirodnog naslijeđa prema cjelini prostora. U Velikoj Britaniji, kao primjeru zemlje očuvanih vrijednosti krajolika, jedan od najvažnijih prednosti ove metode jest dostupnost i preglednost podataka u omogućavanje participacije, tj. zajedničkog mjesta javnog i osobnog mišljenja te stručnog vrjednovanja o posljedicama predloženih promjena na krajolik. Korisnici nisu samo konzervatori i stručnjaci koji se bave zaštitom, već i prostorni planeri, lokalna samouprava, stanovnici i ostali dionici uključeni u razvoj. (str. 107.)

U procesu upravljanja kulturnim krajolicima važno je uključiti stanovnike i lokalnu zajednicu, jer su to područja njihova svakodnevnog života te mogu postati resurs za održivi razvoj. (str. 300.)

Citira se prema Zakonu o potvrđivanju Protokola o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja, NN 8/21 (međunarodni zakoni)

Članak 20, stavak 1

U cilju integralnog upravljanja obalnim područjem, smanjivanja gospodarskog pritiska, očuvanja otvorenih područja pristupa javnosti moru i obali, stranke će usvojiti prikladne instrumente i mjere zemljišne politike, uključujući proces planiranja.

Napomena: pod stranke misli se na države potpisnice međunarodnog zakona, koje su između ostalog, *zabrinute zbog povećanja antropogenog pritiska na obalna područja Sredozemlja koji prijeti njihovoj krhkoj ravnoteži te želeći zaustaviti i preokrenuti proces narušavanja obale, te znatno smanjiti gubitak biološke raznolikosti obalnih ekosustava.*

Članak 9, stavak 2.

(i) poticati održivi obalni turizam koji će očuvati obalne ekosustave, prirodne resurse, kulturnu baštinu i krajobraze;

Prije procesa odlučivanja Gradskog vijeća Grada Labina o promjenama koje su vezane za ovo područje, tj. prije odluka o zahtjevima Grada Labina za promjenama u Prostornom planu Istarske županije nije provedeno savjetovanje s javnošću, a smatramo da je trebalo biti s obzirom na to da je riječ o strateški važnoj odluci koja je važna za lokalnu zajednicu.

Citira se prema 90.str. Studije:

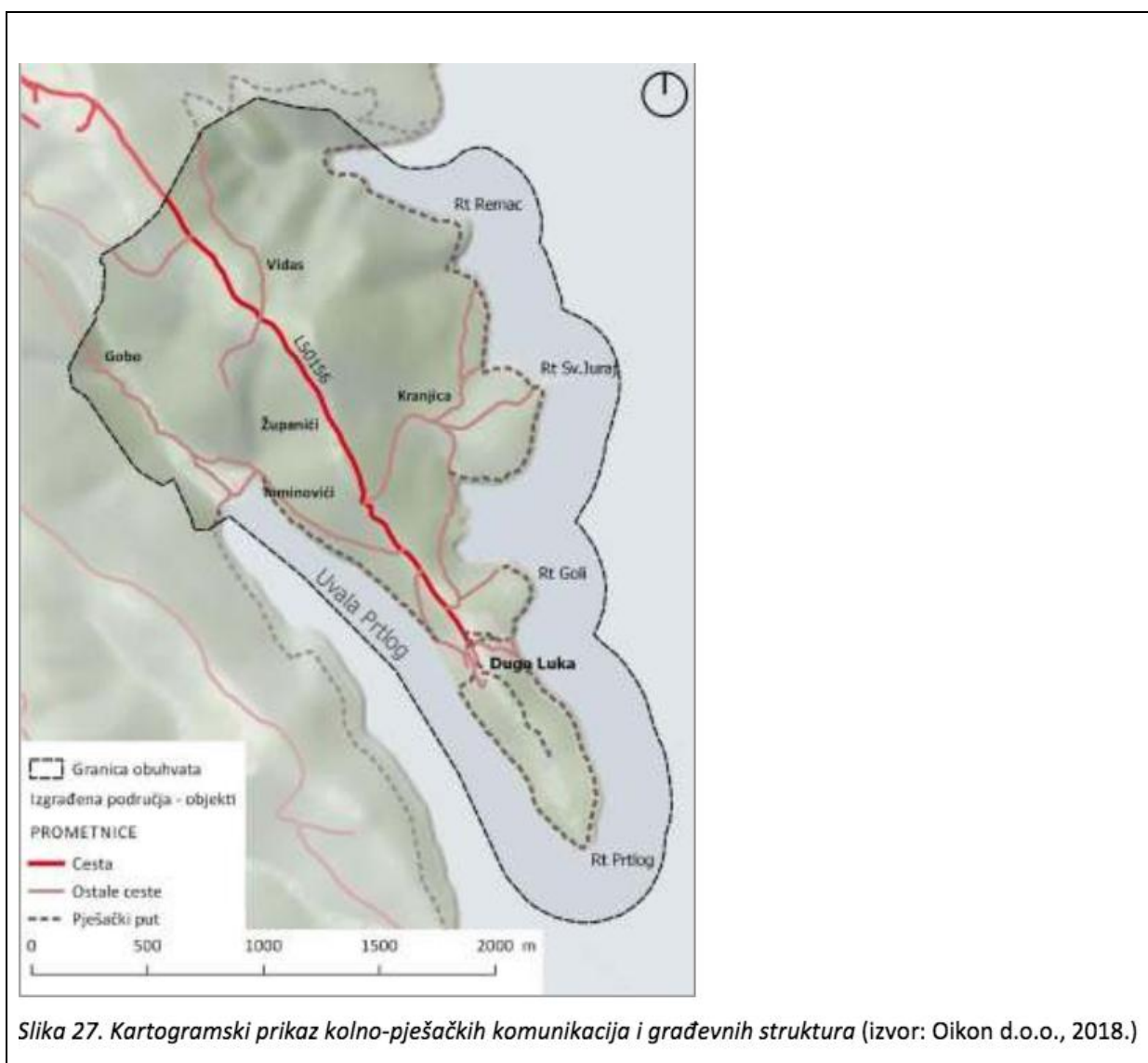
Na formiranje stavova o krajobrazu južnog priobalja Grada Labina utječe i činjenica da se taj prostor nalazi na području značajnog krajobraza Rabac-Labin-Prtljog, koji je proglašen još 1973. godine. Taj prostor je "divlje, netaknuto i predivno utočište Labinjana željnih mira" i "zadnja oaza zelenila i čistog mora nasuprot okolnim prenapučenim plažama", stoga su građani vrlo emotivno povezani s tim prostorom te ga često, vrlo gorljivo, žele zaštititi od

bilokakvih promjena.¹² Navedeno dokazuje i Građanska inicijativa #Volim Prtlog koja nastoji iskazati potrebu očuvanja ovog prostora kao "zelenog pojasa" na društvenim mrežama te je kroz peticiju *Zaustavimo devastaciju i degradaciju Prtloga* prikupila preko 3.200 istomišljenika.

¹² Što potvrđuju rezultati ankete i obrazloženja stavova o mogućnosti smještaja turističkih zona na ovom prostoru prikupljena kroz anketno istraživanje stavova građana Labina o ovom području (Prilog 2)

11. Ceste

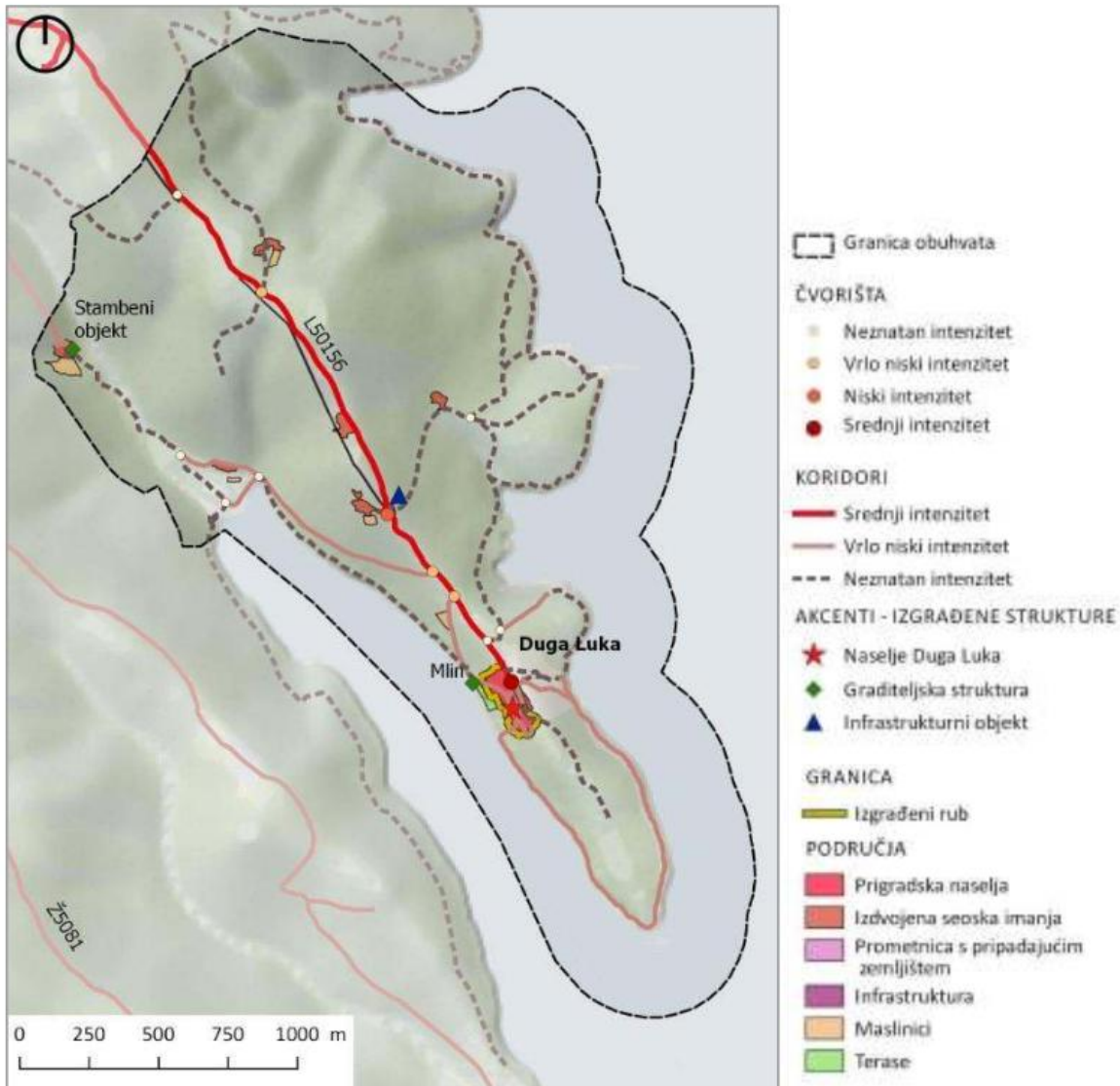
Na 59. str. Studije, na slici 27. prikazuju se ceste dijela područja značajnog krajobraza.



Slika 27. Kartografski prikaz kolno-pješačkih komunikacija i građevnih struktura (izvor: Oikon d.o.o., 2018.)

Preuzeto iz Studije, 59. str.

Na slici je područje koje se odnosi na makadamski put prikazano kao cesta, iako ga se u tekstu ispod slike 27. naziva *makadamski put*, a to se potvrđuje i na 72. str. Studije u tekstu i na slici 41.



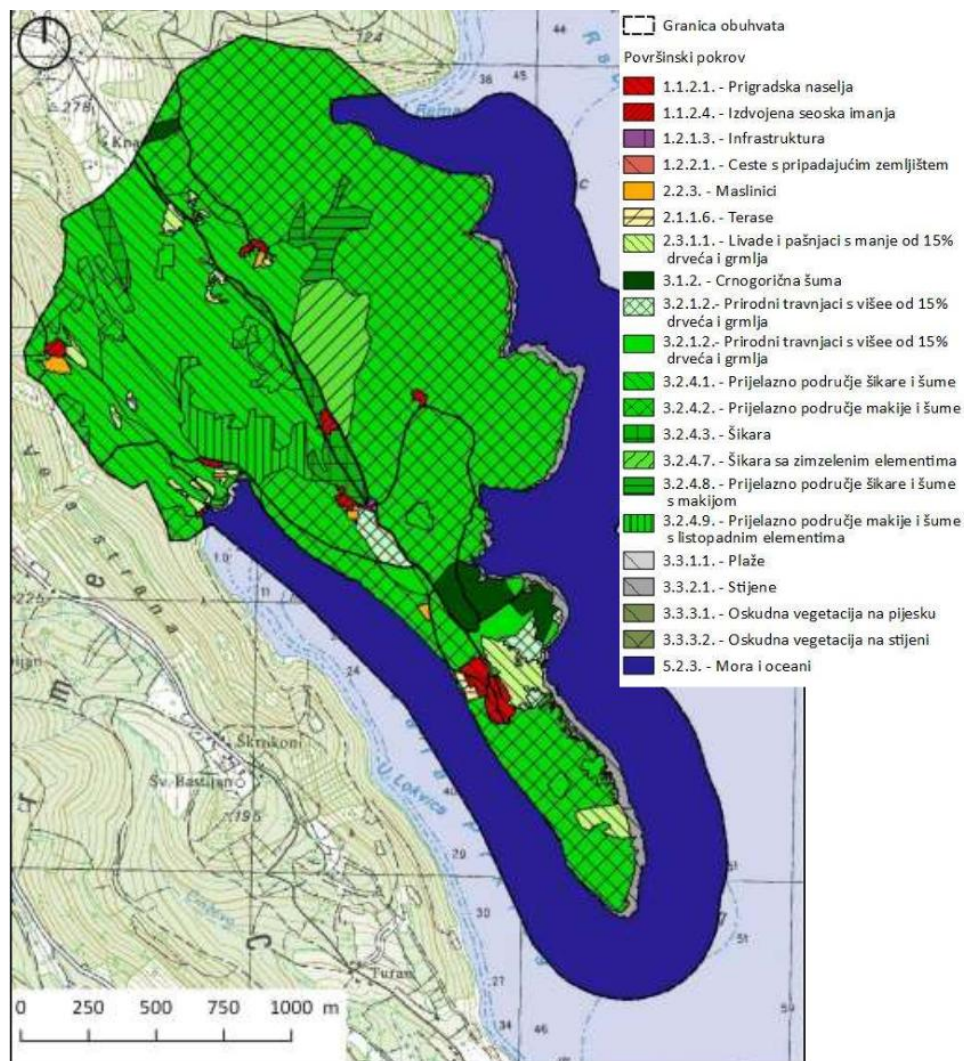
Slika 41. Kartogramski prikaz antropogenih struktura istraživanog područja (izvor: Oikon d.o.o., 2018.)

Preuzeto iz Studije, str. 72.

Da je riječ o putu, a ne cesti, potvrđuju i fotografije na slici 30. na 61. str. Studije.

Prema slici 41. vidljive su sve razlike sa slikom 27, odnosno svi putovi koji su na slici 27. ucrtani kao ceste. To potvrđuje i OSM Standard naveden u popisu literature gdje su putevi i ceste označeni kao na slici 41.

12. Šume



Slika 25. Kartogram površinskog pokrova na istraživanom području (izvor: Oikon d.o.o., 2018.)

Preuzeto iz Studije, 57. str.

Na slici 25. ne prikazuju se šume hrasta crnike i hrasta medunca, iako se navode na 112. stranici Studije. Također, isto je izostavljeno na 105. str. Studije u korištene kategorije obrasle površine (šumskih i potencijalno šumskih površina) pod točkom 6.1.2.2. *Vrijednost šumskih i potencijalno šumskih površina sa ekološkog stajališta.*

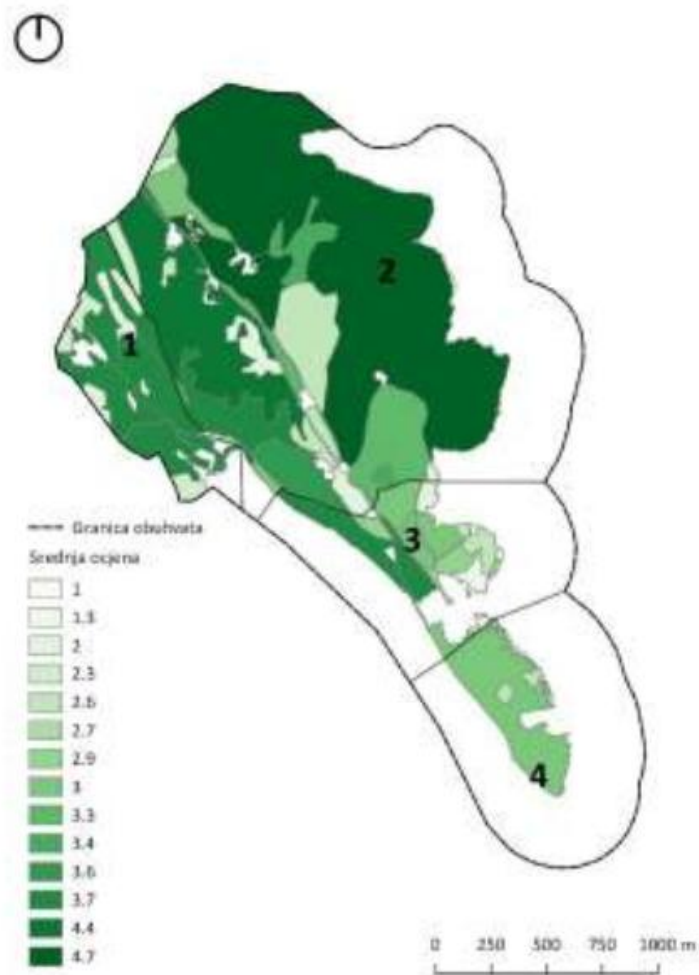
Na str. 117. Studije navodi se da područje 1 (1.2. i 1.3) *homogen šumski pokrov.*

Radi mogućnosti pogrešnog tumačenja pojmova *prijelazno područje šikare i šume*, *prijelazno područje makije i šume* i radi potrebe preciziranja dostavljamo link na snimku iz zraka:

Izvor: YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=9NNEd9xkhXM> (28.11.2018.)

Također, na slici 25. područje 1 definira se kao prijelazno područje *između šikare i šume*, *makije i šume*, a slika 76. prikazuje prosječnu ocjenu poligona krajobraznih parametra koja se razlikuje s tumačenjima na slici 25:



Slika 76. Prosječna ocjena po poligonima (izvor: Oikon d.o.o., 2018.)

Preuzeto iz Studije, 106. str.

12.1. Na slici 78. na 110 str. Studije prikazane su srednje ocjene prema šumarsko – krajobraznom vrednovanju po krajobraznim područjima.

Nejasno je kako područje 3 koje obuhvaća i izgrađeno naselje može imati veće ocjene od područja 2 koje obuhvaća i područje ekološke mreže te područja 1 i 4.

Potrebno je preispitati rezultate vrednovanja.



Slika 78. Prikaz srednje ocjene prema šumarsko-krajobraznom vrednovanju po krajobraznim područjima (izvor: Oikon d.o.o., 2018.)

Preuzeto iz Studije, str. 110.

12.2. Na stranici 112. vezano za područje 1 navodi se: *Ovo područje ima većinom srednju ocjenu jer kroz njega prolazi prometnica.*

Područjem ne prolazi prometnica već put kao što je naznačeno u primjedbama.

13. Natura 2000

13.1. Citira se prema Uredbi o izradi i provedbi dokumenata strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (112/2014):

Članak 18., stavak 3:

Program mjera obvezno uključuje i mjere prostorne zaštite koje pridonose stvaranju usklađenih i reprezentativnih mreža očuvanih morskih područja i primjereno obuhvaćaju raznolikost ekosustava koji ih čine. Pri tome, u obzir se uzimaju odredbe posebnih propisa iz područja zaštite prirode za utvrđivanje ekološki značajnih područja Europske unije Natura 2000 i proglašavanje zaštićenih područja u Republici Hrvatskoj. Program mjera sadrži i mjere o kojima su se države podregije, odnosno države regije usuglasile u okviru regionalnih i međunarodnih sporazuma čije su ugovorne strane.

Citira se prema 47. str. Studije:

Jadranska obala je većim dijelom kamenita te se staništa položenih obala kao što su muljevi, muljeviti pijesci i šljunci teško razvijaju na takvoj, strmoj, obali, zbog čega su ovi lokaliteti rijetki na području Istre, ali i cijele Hrvatske. Uvala Prtlog je izdužena te je samim time zaštićena od okolnog mora, tj. struje u samoj uvali su slabe te dozvoljavaju taloženje finih čestica sedimenta, poglavito o njenom najdubljem, sjeverozapadnom dijelu. Na tom dijelu u more utječe potok sezonskog karaktera, koji donosi nutrijente i čestice sedimenta. Nutrijenti koji dospiju u more tim putem omogućavaju razvoj futoplanktona o kojemu, indirektno, ovisi cijela hranidbena mreža. Donos sedimenta je iznimne važnosti za očuvanje ovoga staništa, kako ne bi došlo do nestanka same podloge, tj. mulja sa morskog dna. Struje, koliko god slabe, konstantno odnose sediment te ga je potrebno nadomjestiti, prvenstvenom donosom čestica iz potoka. Ta dva procesa su u prirodnoj ravnoteži. Upravo zbog slabe protočnosti u uvali, bitno je očuvati prozirnost mora u širem području zaljeva, tj. ne pojačavati antropogene utjecaje koje bi mogle utjecati na povećanje eutrofikacije i/ili sedimentacije. Neki od procesa koji mogu dovesti do takvih negativnih utjecaja su onečišćenje potoka, radovi i izgradnja, ispusti i sl.

Ovakva staništa često služe kao plaže i zbog toga su spod izrazitim negativnim utjecajem zbog čega je ovaj stanišni tip ugrožen u Hrvatskoj. Smjernicama predloženim ovim dokumentom predlaže se zaštita ovog rijetkog i ugroženog stanišnog tipa.

Smjernicama se predlaže zaštita unutar Nature Histrice i edukacija posjetitelja o stanišnom tipu. Smatramo da to nije dovoljno i da područje treba bit uključeno u ekološku mrežu Natura 2000 prema Uredbi o ekološkoj mreži (NN 124/2013).

Prirodni stanišni tipovi od interesa za Europsku uniju zastupljeni na teritoriju Republike Hrvatske (referentna lista stanišnih tipova):

1140 - Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke

(Iz Uredbe o ekološkoj mreži NN 124/2013, Prilog II, dio 1.)



Preuzeto iz videozapisa, YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=-MgiYrW0EuI>



Fotografije preuzete s Facebook stranice Volim Prtllog

Smatramo, na temelju već, objašnjenog, da Studija nije mogla u potpunosti popisati, opisati i vrednovati sve stanišne tipove i da prostor prije svega treba znanstveno (stručno) dodatno istražiti, a postoje naznake da je ekološka mreža Natura 2000 puno šira, u morskom dijelu, od Uvale Remac do Uvale Prtlog. Potrebno je izvršiti istraživanja o proširenju ekološke mreže Natura 2000.

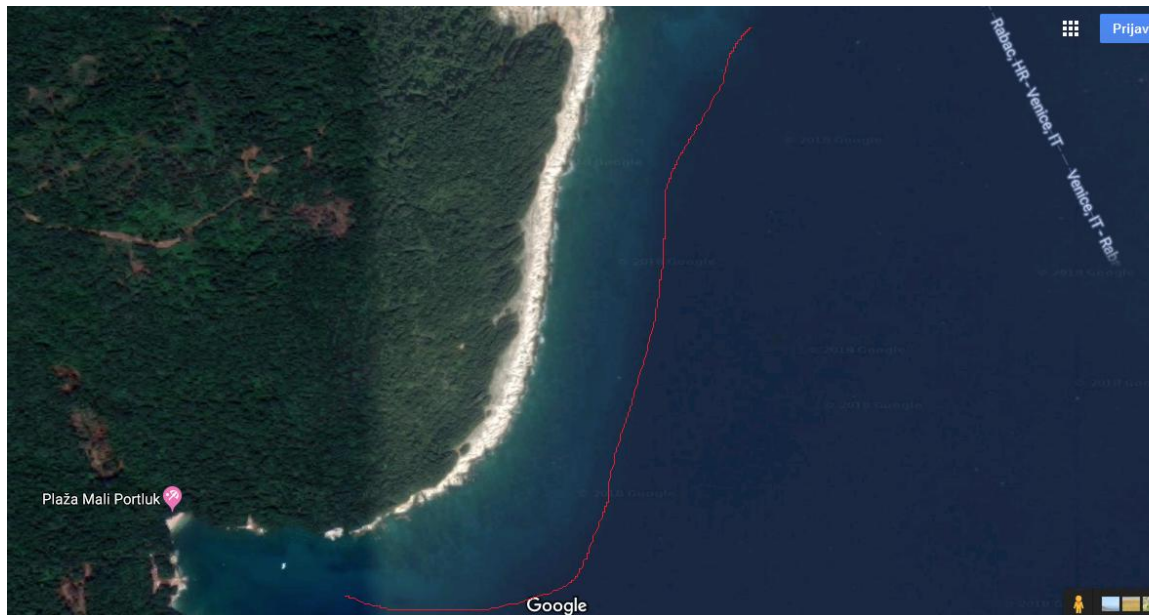
13.2. U Studiji se na 131. str. spominju stanišni tipovi C.3.6.1. koji su navedeni i u literaturi o Naturi 2000.

Topić, Jasenka; Vukelić, Joso: *Priručnik za određivanje kopnenih staništa u Hrvatskoj prema direktivama o staništima EU*, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb, 2009.

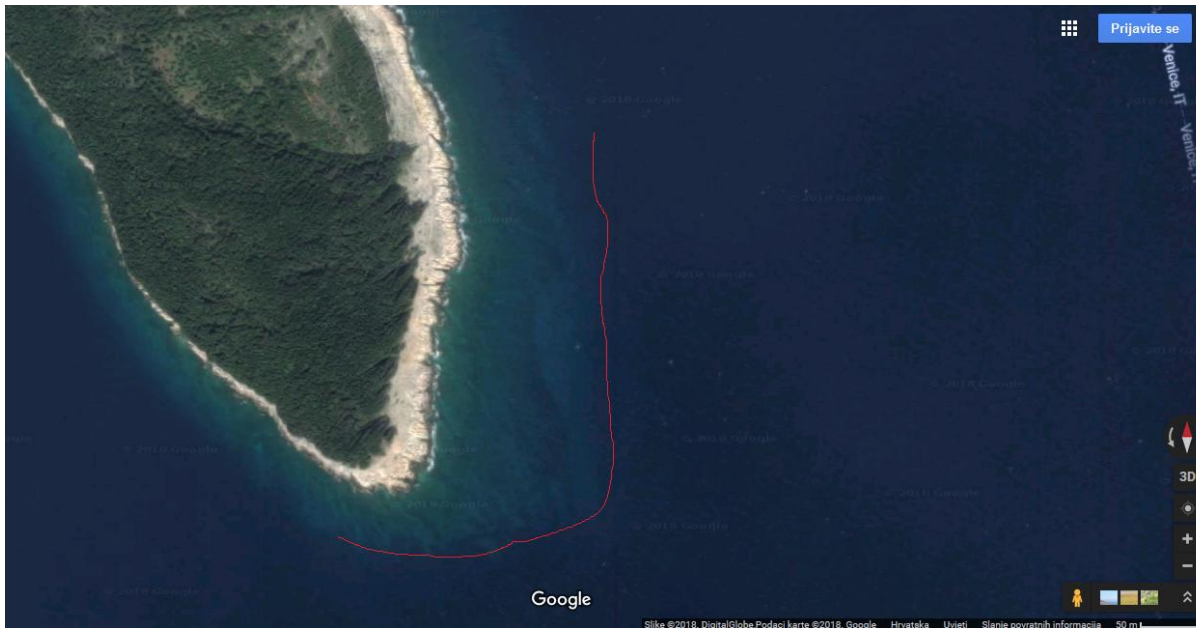
Područje nije uključeno u ekološku mrežu Natura 2000.

13.3. Naznake:

13.3.1. U području za koje Studija navodi da je područje njezina obuhvata nisu obuhvaćeni, analizirani ni vrednovani svi grebeni, a ekološka mreža Natura 2000, Uvala Remac, ima oznaku grebeni.



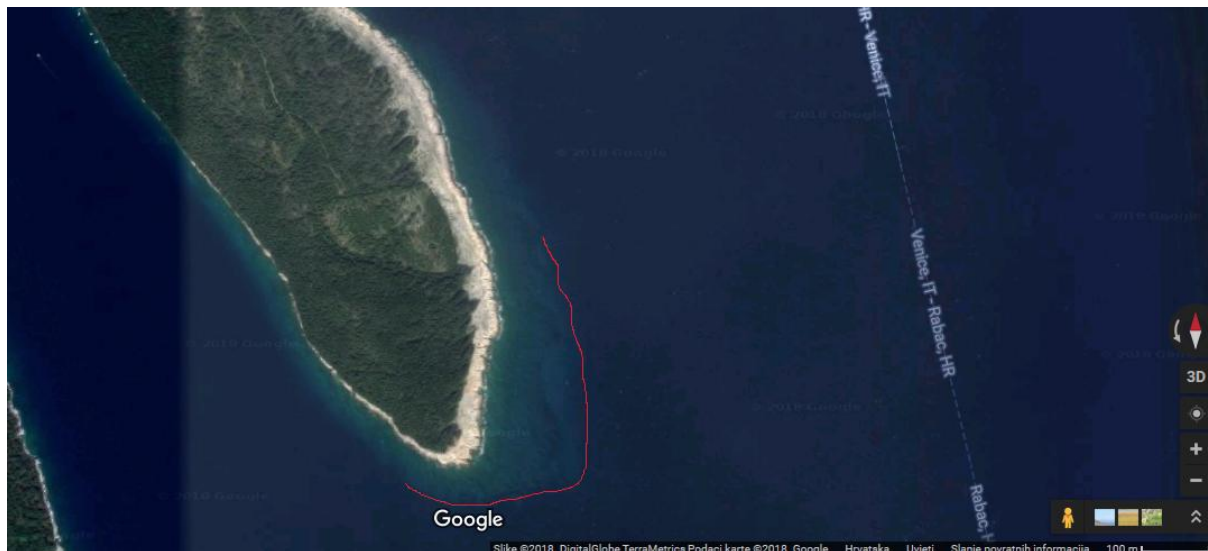
Prema Google Maps obradio Volim Prtlog.



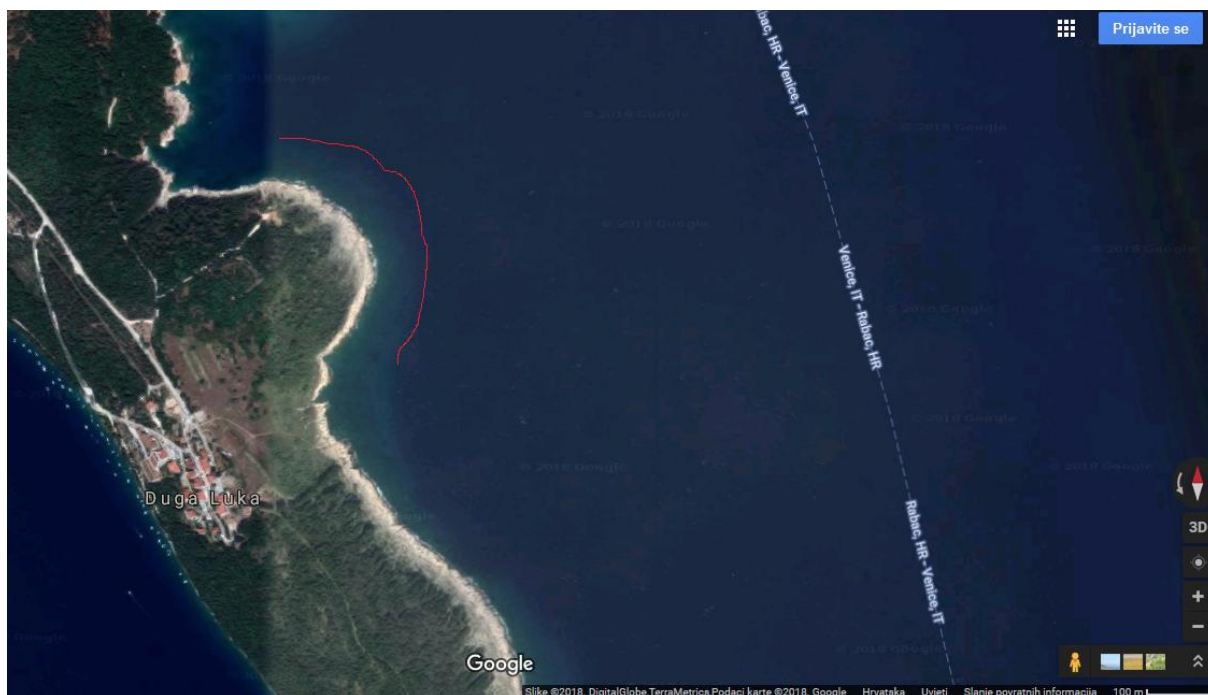
Prema Google Maps obradio Volim Prtlog.



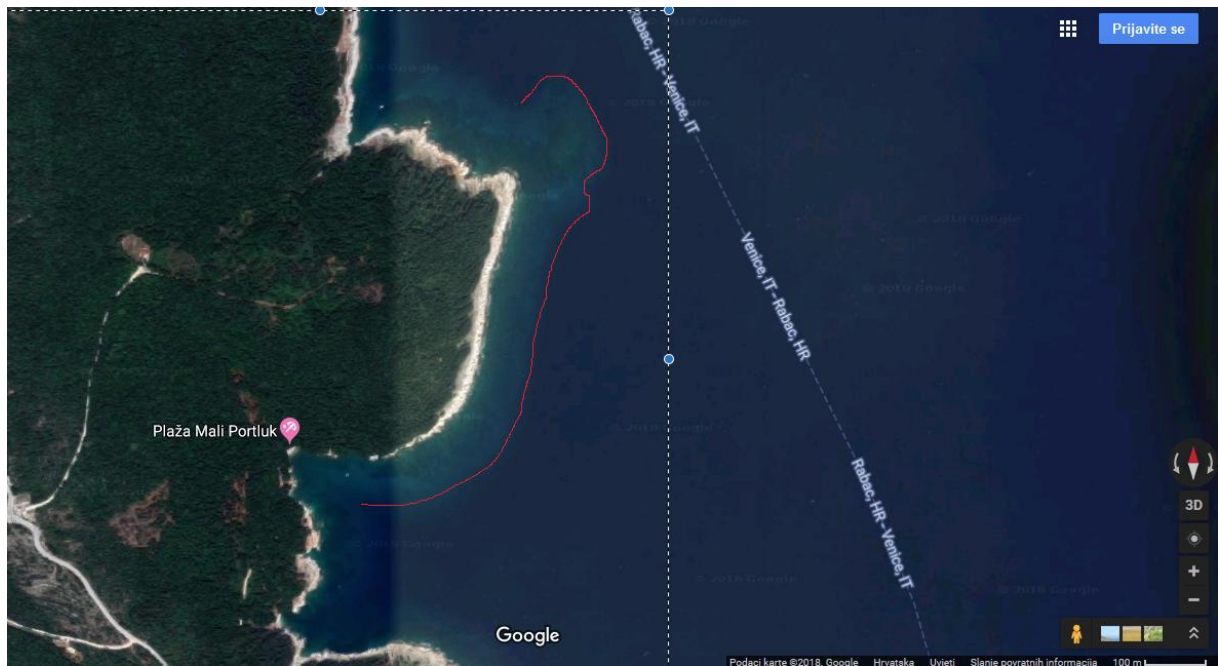
Prema Google Maps obradio Volim Prtlog.



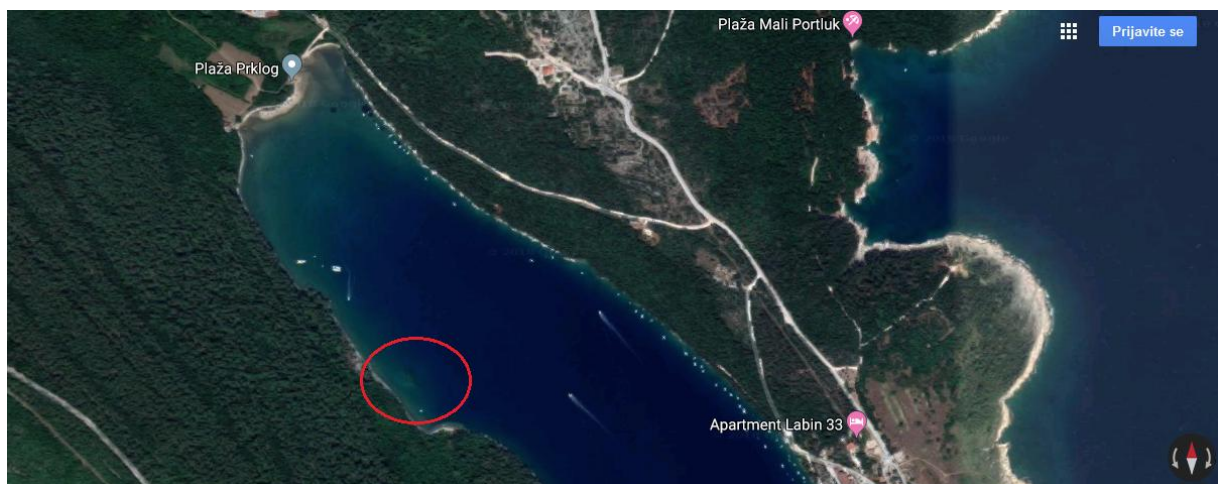
Prema Google Maps obradio Volim Prtlog.



Prema Google Maps obradio Volim Prtlog.



Prema Google Maps obradio Volim Prtlog.



Prema Google Maps obradio Volim Prtlog. Greben na području općine Raša, ali dio Uvale Prtlog i značajnog krajobraza.

13.3.2. Posidonija - *lat. Posidonia oceanica*

S obzirom da se na slici 19, na str. 46 mogu vidjeti nalazišta posidonije, pretpostavljamo da su mrlje na slikama staništa posidonije.



Preuzeto iz videozapisa. Izvor: YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=-MgiYrW0EuI>

14. Vrednovanje vizualno- strukturne kvalitete

14.1 Na slici 81. nalazi se pogrešna ocjena u legendi vezano za područje 1, razlikuje se s ocjenom u tablicama.

14.2. U točki 6.2.3. vezano za područje 1 ne vrednuje se muljevita i pješčana obala izložena zraku za vrijeme oseke, kao ni stanišni tipovi koji su se prethodno spominjali. Vezano za područje 2 ne vrednuje se područje ekološke mreže.

14.3. U tablici 16. nejasna je ocjena 1 za koherentnost u području 1, a područje obuhvaća mali antropogen utjecaj i prirodnu plažu. Na stranici 121. Studije navodi se: *Prirodnost ovog prostora je jako velika zbog vrlo malo degradirajućih elemenata (u obliku stambenih objekata) što prostor čini vrijednim, ali ujedno i ranjivim.*

14.4. Iznenađujuće je da je prosječna ocjena prostora s ekološkom mrežom Natura 2000 (2) bodovano ocjenom 2.91, samo nešto malo više od područja (2) s izgrađenim naseljem koji ima ocjenu 2.8. Također, prostor označen brojem 4. označen je ocjenom s ocjenom 2.7. a nosi vizuru na Kvarner, vrijedna staništa, područje suhozida i grebena.

Potrebno je preispitati rezultate vrednovanja.

15. Smjernice koje donosi Studija – TRP Prtlog 1 i 2

Na temelju već navedenog smatramo da Studija ne može donijeti smjernice o gradnji, ali izdvajamo dodatnu analizu smjernica u području koje dosad nije bilo obuhvaćeno primjedbama.

15.1. OPĆI DIO

1. Smjernica 6. – opći dio

Na stranici 112. vezano za područje 1 navodi se: *Ovo područje ima većinom srednju ocjenu jer kroz njega prolazi prometnica.*

Nejasno je kako će nova izgradnja cesti očuvati krajobraz. Također, u studiji nisu prikazana cestovna rješenja iz idejnih projekata pa je nejasno kako Studija može donijeti takvu smjernicu.

2. Smjernica 8. – opći dio

Zaštitu je potrebno osigurati svim hrvatskim zakonima, međunarodnim zakonima i konvencijama koje RH potpisuje.

3. Smjernica 9. – opći dio

Područje obuhvaća i ekološku mrežu Natura 2000 i značajni krajobraz, a nisu navedeni materijali za uređivanje i izgradnju.

4. Smjernica 4. – opći dio

Nejasno je na što se infrastruktura odnosi, na TRP Prtlog 1 i 2 ili na pješačko-biciklističku stazu.

5. Smjernica 21. – opći dio

Neprecizno definirano.

6. Smjernica 26. - opći dio.

Nejasno je kako će se rasteretiti obala, a donose se smjernice za nove turističke kapacitete.

Nisu navedeni materijali za pontone.

7. Smjernica 28 – opći dio

O tome ne može odlučivati Studija, o tome odlučuje Gradsko vijeće Grada Labina.

15.2. Smjernice - UPU TRP Prtlog 1 i 2

1. Smjernica 29 – Nejasno je kako se spriječiti erozija tla i očuvati prirodni sliv voda te kako će spriječiti utjecaj na more s kojim čini prirodno uravnotežen sustav.

15.3. Smjernice TRP Prtlog 1

1. Smjernica 29. Nije precizirano koliko je područje zaštitnog područja između prirodne plaže i planirane gradnje te koji se materijali preporučuju i zabranjuju.
2. Smjernica 37. Nije precizirano koje je to područje obuhvata plaže.
3. Smjernica 41. S obzirom na to da se plaža opterećuje dodatnim turističkim kapacitetima, nejasno je kako će to omogućiti javni interes, slobodan pristup i javno korištenje navedeno u točki 38.
4. Smjernica 45. nije navedeno koji stupanj pročišćavanja otpadnih voda predlaže Studija i razlikuje li se od Prostornog plana Grada Labina.

15.4. Smjernice TRP PRTLOG 2

Smjernice nisu dovoljno precizirane. Kako će se spriječiti erozija tla, očuvati prirodni sliv voda, očuvati vrijedni stanišni tipovi i šume, kako će se provoditi izgradnja cesta, stupanj pročišćavanja otpadnih voda, rasvjeta.

15.4.1. Varijanta 1 TRP-a Prtloga 2 (121. str.) neprecizno prikazana, manje od varijante 2.

15.4. 2. Nejasno je zašto varijante TRP-a Prtlog 2 mogu obuhvaćati različite lokacije.

16. Zaključak Studije

16.1. U Zaključku Studije potrebno je napraviti sve izmjene koje obuhvaćaju ove primjedbe.

16.2. Citira se, 138. str.: *Opći vizualni karakter promatranog područja može se odrediti kao jednostavan i nedinamičan, pomalo monoton prirodni krajobraz...*

Nejasno je kako je došlo do takvog zaključka s obzirom na to da se u Studiji to ne spominje.

17. Smjernice koje treba donijeti Studija na temelju naznačenog:

Smjernice koje bi trebala donijeti Studija kao svoju preporuku na temelju djelomično iznesenog u samoj Studiji, a i na temelju navedenog u prethodnim primjedbama i prijedlozima:

Citati iz Prostornog plana Istarske županije navode se prema: Službene novine Istarske županije 14/16 – pročišćeni tekst:

1. Nejasno je kako je urbanizacija za TRP Prtlog 1 i 2 provedena u Prostornom planu Istarske županije i zašto su uvaženi zahtjevi Grada Labina s obzirom na to da se u njemu navodi:

Izdvojeno iz 54. članka Prostornog plan Istarske županije:

Kriteriji za planiranje ugostiteljsko-turističkih područja, moraju se provoditi u skladu s kvalitativnim značajkama prostora, a osobito za sljedećim:

(...)

gradnju novih građevina ostvariti na predjelima manje prirodne i krajobrazne vrijednosti i uklapati ih u oblike gradnje lokalnog ambijenta, radi očuvanja vrijednosti i identiteta prostora, a izgradnju u dosad neizgrađenim dijelovima obalnog područja (posebno istočna obala) usmjeravati u dubinu prostora, odnosno u unutrašnjost Županije.

Na 32.str. Studije navedeno je da:

Prema Prostornom planu Istarske županije, definirana su Krajobrazno značajna područja od kojih područje istraživanog obuhvata pripada u područje 3.1. Neizgrađeni priobalni pojas sa otocima izvan građevinskih područja... površine ispod Starog Labina prema Rabcu i uvali Prklog...

Navedeno podupire i Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/2017) u točki 4.5.7. Razvijanje održivog turizma:

- *prioritetne razvojne mjere treba usmjeriti na korištenje već zauzetog prostora i postojećih turističkih kapaciteta, odnosno njihovu obnovu, modernizaciju i podizanje kvalitete te turizam intenzivnije priklanjati primjeni okolišno odgovornih, zelenih koncepcija na razini pojedinih pružatelja usluga i cijelih destinacija, uvažavajući ekološki odgovoran razvoj kao jednu od njegovih temeljnih strateških smjernica*
- *izgradnju treba poticati u već urbaniziranim prostorima te postojećim turističkim zonama kako bi se smanjio trošak infrastrukturnog opremanja i ukupno raspoloživi razvojni prostor dugoročno očuvao od prekomjerne izgradnje*

Potrebne podatke o dosadašnjoj infrastrukturi područja obuhvata TRP Prtlog i 2 moguće je dobiti od javnopravnih tijela.

S obzirom na to da područje obuhvata TRP Prtlog 1 i 2 obuhvaća područje značajnog krajobraza, područje ZOP-a, neizgrađen priobalni pojasi, prostor za koje se ne zna polazna točka (u poznavanju prirodnih i kulturnih vrijednosti) i prostor koji treba očuvati prema Strategiji prostornog razvoja RH, a i prema međunarodnim zakonima, Studija kao svoju smjernicu za navedeno područje obuhvata treba donijeti preporuku: zeleni pojas u Prostornom planu Grada Labina, istraživanje prirodnih i kulturnih vrijednosti prostora, izrada plana upravljanja zaštićenim područjem te ispitivanje prostora i proširivanje ekološke mreže Natura 2000 od Uvale Remac do Uvale Prtlog.

